

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่สอง) พ.ศ. 2545 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 กล่าวถึงลักษณะของการจัดการศึกษาที่ต้องยึดหลักว่า นักเรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ พัฒนาตนเองได้ และมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตามศักยภาพ มุ่งให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นที่พึงปรารถนาของสังคม สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความตระหนักในความสำคัญของเด็กและเยาวชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาของประเทศ เพราะฉะนั้น การปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนในฐานะมนุษย์คนหนึ่งซึ่งมีสิทธิเสรีภาพจึงละเลยไม่ได้ (คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2542)

การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นรากฐานที่มั่นคงที่สุดของสังคม เพราะการศึกษาปลูกฝังให้นักเรียนประกอบไปด้วยความสมบูรณ์ทั้งทางสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคม เห็นได้จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กล่าวถึงการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดสมรรถนะที่สำคัญด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การมีทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ผ่านการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ และเมื่อพิจารณาใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้นั้น ถือว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการใช้ในการเรียนรู้ในกลุ่มสาระอื่นๆ อีกต่อไป นั่นจึงเป็นเหตุผลว่าทำไมการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระนี้จึงต้องทำให้เกิดคุณภาพที่ดีเป็นเบื้องต้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในฐานะเครื่องมือที่ส่งผลต่อสมรรถนะสำคัญด้านการสื่อสาร และมีผลกระทบต่อการเรียนรู้ในกลุ่มสาระอื่นๆ กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ที่ครอบคลุมทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน และการใช้ภาษาเอาไว้ ในตัวชี้วัดระดับชั้นปีที่ 1 บ่งชี้เอาไว้ว่า สามารถอ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง และข้อความสั้นๆ บอกความหมายของคำข้อความที่อ่านเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์สำคัญที่มักพบเห็นในชีวิตประจำวัน ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านเล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่อ่าน คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน อ่านหนังสือตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอ มีมารยาทในการอ่าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ในการจัดการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่ประกอบด้วย 4 ทักษะ คือ ทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนนั้น “การอ่าน” ถือได้ว่าเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญต่อชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนโต ทำให้ได้รับรู้ข่าวสารต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

เป็นเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าทั้งในและนอกโรงเรียน (วนิดา หนูตะแสง, 2552) กิจกรรมกว่าร้อยละ 80-90 ในสถานศึกษาต้องอาศัยการอ่านจึงจะทำให้ นักเรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้เป็นอย่างดี (ไพพรรณ อินทนิล, 2546; สกุนา นองมณี 2549) ประสบการณ์ทางการอ่านจะต้องเริ่มต้นตั้งแต่เด็กนักเรียนยังเล็กๆ (นิตยา ประพุดติกิจ, 2549) และเด็กที่อยู่ในวัยเรียนหากมีความสามารถในการอ่านที่ดีมักจะประสบความสำเร็จในการเรียนรู้วิชาอื่นๆ ด้วย (ผดุง อารยะวิญญู, 2542; จุมพล นำนบุญ, 2548) ทักษะการอ่านเป็นทักษะขั้นพื้นฐานที่จะทำให้เกิดความรู้ใหม่ๆ ได้ตลอดเวลา ทำให้อยู่ในโลกได้อย่างมีความสุขและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีศักดิ์ศรีเสมอกัน (แมนมาศ ขวาลิต, 2545) การอ่านมีความสำคัญที่นักภาษาศาสตร์ยอมรับว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าที่สุด (จารุวรรณ เหล่าดี, 2550) เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความงอกงามทางสติปัญญา ส่งผลให้ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในการดำรงชีวิตได้ (ธรรมบุญ มุลาลินน์, 2550)

จากที่กล่าวมาข้างต้นชี้ให้เห็นว่า “การอ่าน” เป็นเครื่องบ่งชี้ความสามารถในการเรียนรู้และดำรงชีวิตในสังคม ดังที่ จวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542) กล่าวว่า ผู้ที่ไม่สามารถอ่านได้เรียกว่า “ผู้ไม่รู้หนังสือ (Illiterate, Unlettered) การอ่านได้จึงเป็นทักษะขั้นพื้นฐานที่สำคัญจำเป็นในการทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นเครื่องมือถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ทางวัฒนธรรมและอารยธรรมจากบรรพบุรุษมาสู่อนุชนรุ่นหลัง เป็นสิ่งพัฒนาศักยภาพของบุคคล เปรียบเสมือนประตูที่เปิดไปสู่โลกแห่งการพัฒนาเพื่อความเจริญเติบโตของสังคมไม่ว่าจะเป็นระดับครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น ประเทศชาติและระดับโลกในที่สุด การก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ของประชาคมโลกจึงปรากฏทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นต้องสร้างเสริมให้เกิดขึ้นตั้งแต่ระยะแรกเริ่มของวัยเรียนไปจนถึงระดับสูงคือ 3R's ที่ประกอบด้วยการอ่านออก (Reading) เขียนได้ (Writing) คำนวณได้ (Arithmetics) (วิจารณ์ พานิช, 2555)

The International Institute of Child and Health and Development (NICHD; Lyon, 1988) อ้างถึงใน Bursuck & Damer (2011) แสดงถึงผู้เรียนที่มีภาวะแตกต่างในด้านความสามารถทางการอ่านเมื่อเริ่มเข้าเรียนไว้ดังนี้

ร้อยละ	ภาวะความสามารถในการอ่านของเด็ก
5	สามารถอ่านได้ด้วยตนเอง
20-30	การเรียนรู้การอ่านของเด็กจะง่ายขึ้นหากมีกระบวนการในการสอนอ่าน
20-30	การเรียนรู้ที่จะอ่านเป็นเรื่องยากสำหรับเด็ก ต้องให้การช่วยเหลือเป็นพิเศษ เพราะฉะนั้นอาจจะต้องอาศัยผู้ช่วยในชั้นเรียนที่นอกเหนือจากครูสอนปกติ หรือมีผู้ปกครองคอยทบทวนงานร่วมกับเด็ก

ร้อยละ	ภาวะความสามารถในการอ่านของเด็ก
30	เด็กกลุ่มนี้จะเรียนรู้การอ่านได้ดีก็ต่อเมื่อใช้การเรียนการสอนที่เข้มข้น ใช้การสอนที่เป็นระบบ เป็นขั้นตอน ฝึกการเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ๆ โดยใช้กิจกรรมต่างๆ จนกระทั่งถึงอย่างน้อยที่สุดในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จึงจะสามารถอ่านได้ และหากไม่ได้รับการช่วยเหลือก่อนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 แล้ว เด็กกลุ่มนี้จะมี ความสามารถทางการอ่านด้อยกว่าเพื่อน และเป็นไปได้ว่าจะได้รับการวินิจฉัย ใดๆ ว่าเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
5	เป็นเด็กกลุ่มที่ต้องเข้ารับบริการทางการศึกษาพิเศษอย่างแท้จริง

ในสภาพปัจจุบัน เราพบปัญหาด้านการอ่านในเด็กกลุ่มหนึ่งที่เรียกกันว่า “เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้” ซึ่งถูกจัดให้เป็นหนึ่งในเก้าประเภทของความพิการ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ. 2552 ซึ่งแม้ว่าเด็กกลุ่มนี้จะมีระดับสติปัญญาปกติหรือสูงกว่าปกติ แต่มีปัญหาด้านการจัดกระทำข้อมูลที่เกิดจากสมองหรือระบบประสาทส่วนกลาง ทำให้เป็นอุปสรรคในการที่จะจัดการกับข้อมูล เก็บไว้ในความทรงจำ ดึงออกมาใช้หรือผลิตข้อมูลใหม่ ทำให้มีความบกพร่องทางการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ การพูด การฟัง ทักษะต่างๆ และพบว่าปัญหาทางด้านการอ่านเป็นประเภทความบกพร่องทางการเรียนรู้ที่พบบ่อยที่สุดประมาณร้อยละ 80 รองลงมาคือปัญหาด้านการเขียนและคณิตศาสตร์ (คันสนีย์ ภัทรคุปต์, 2544) สอดคล้องกับชวลิต ชูกำแพง (2546) ที่กล่าวว่าความบกพร่องทางการเรียนรู้จำแนกประเภทเป็นความบกพร่องด้านการเขียน ด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และทักษะกระบวนการคิด และประเภทที่พบบ่อยที่สุดคือความบกพร่องด้านการอ่าน ที่ส่งผลกระทบต่อนักเรียนวัยประถมศึกษาถึงร้อยละ 2-8 ในขณะที่ผดุง อารยะวิญญู (2542) กล่าวว่าเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้นั้นจะพบว่ามีปัญหา ด้านการอ่านและการเขียน ซึ่งจะพบในช่วงชั้นที่ 1-2 มากกว่าในช่วงชั้นอื่นๆ ในขณะที่วิทยากร เชียงกูร (2555) กล่าวว่า ถ้าเด็กมีทักษะในการอ่านอ่อนตั้งแต่ชั้นประถมต้นแล้ว ย่อมจะไปเรียนวิชาอื่นได้ดียากมาก ส่งผลต่อการเรียนต่อไม่ได้หรือออกกลางคัน Spafford & Grosser (2005 อ้างถึงใน สุไพบรมา ลีลามณี, 2553) พบว่าปัญหาการเรียนรู้อ่านเป็นปัญหาที่พบบ่อยกว่าปัญหาการเรียนรู้อื่นๆ คือ อย่างน้อยประมาณร้อยละ 50 ในขณะที่ประมาณร้อยละ 20 ของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีความเสี่ยงที่จะมีปัญหาการอ่าน รวมทั้งสรุปรายงานของกระทรวงศึกษาธิการ ในปี 2550 ที่กล่าวว่า จะพบนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ที่อยู่ร่วมในชั้นเรียนปกติ โดยเฉพาะความบกพร่องทางการอ่าน ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญและทำให้การสอนภาษาไทยมีปัญหาอยู่มาก โดยเฉพาะระดับ

ประถมศึกษา (ผดุง อารยะวิญญู, 2542) ปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
 ทั่วๆ ที่มีระดับสติปัญญาเท่ากับเด็กปกติ ทำให้ประสบความยุ่งยากในการเรียนไม่สามารถเรียน
 ในบางวิชาได้หรืออาจเรียนช้ากว่าเพื่อนคนอื่นๆ ในระดับชั้นเรียนเดียวกันหรือหลายชั้น หรือทำ
 คะแนนได้ต่ำกว่าที่ได้รับการคาดหวัง (สุปราณี เมฆขจร, 2549) เป็นเพราะไม่รู้จักตัวอักษร หรือมี
 พฤติกรรมที่แสดงออกนอกจากการอ่านไม่ออก เช่น อ่านซ้ำ อ่านตะกุกตะกัก อ่านข้ามคำ อ่านสลับ
 คำ อ่านซ้ำคำ อ่านเพิ่มคำ อ่านตกหล่น อ่านสลับที่พยัญชนะ สับสนในการอ่านอักษรหรือคำที่มี
 ลักษณะคล้ายกัน อ่านผันวรรณยุกต์ไม่ได้ จำคำที่เพิ่งอ่านไปไม่ได้ จับข้อเท็จจริงไม่ได้ สรุปใจความ
 สำคัญของเรื่องที่อ่านไม่ได้ มีปัญหาในการแยกแยะตัวอักษร เรียงลำดับตัวอักษร จำตัวอักษรไม่ได้
 หรือจำได้บ้างแต่อ่านเป็นคำไม่ได้ ออกเสียงสระหรือพยัญชนะไม่ได้ หรือออกเสียงผิด อ่านหลง
 บรรทัด เป็นต้น ทำให้มีอุปสรรคในการเรียนวิชาภาษาไทยและวิชาอื่นๆ (สุไพรมา สีสามณี, 2553;
 เสาวนีย์ ธารสาร, 2553; ผดุง อารยะวิญญู, 2548 และจรัสลักษณ์ จิรวินุลย์, 2546) การสอนเด็ก
 กลุ่มนี้ต้องทำอย่างเข้มข้น มีลำดับขั้นที่ชัดเจน ภายใต้การเลือกเทคนิค รูปแบบวิธีการสอน
 ที่หลากหลาย (มนต์เชียร พัฒนาวงศ์, 2548) มีประเด็นจากการวิจัยของชวลิต ชูกำแหง (2546)
 ที่พบว่ายังไม่มีแนวทางชัดเจนเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้
 ขาดรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสกัดกั้นปัญหาของเด็กเหล่านี้ สิ่งที่ต้องเร่งการ
 พิจารณาในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนกลุ่มนี้คือ

ความบกพร่องทางการเรียนรู้ ไม่ได้เกิดจากการที่นักเรียนมีความสามารถทางสติปัญญาต่ำ
 ไม่ใช่ปัญญาอ่อน เด็กกลุ่มนี้จะมีระดับเชาว์ปัญญาอยู่ในเกณฑ์ปกติหรืออาจจะสูงกว่าเกณฑ์ปกติ
 แต่จะมีปัญหาทางด้านการรับรู้ อันเนื่องมาจากกระบวนการทางสมอง ทำให้เกิดความผิดปกติ
 ในการจัดการกับข้อมูลที่รับรู้ผ่านการมองเห็น การได้ยิน การประมวลข้อมูล ภาวะเหล่านี้ก่อให้เกิด
 ความไม่สอดคล้องกันระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับความสามารถทางสติปัญญาของนักเรียน
 ทำให้ผลการเรียนที่ออกมาต่ำกว่าระดับความสามารถที่แท้จริง (ฉวีวรรณ โยकिन, 2553; สมาน
 ทวีเลิศ, 2551) และโดยหลักของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญต่อข้อคำถามที่ว่า
 หากนักเรียนไม่สามารถเรียนรู้ได้ตามรูปแบบหรือวิธีการที่ครูจัดไว้แล้ว ครูจะมีรูปแบบหรือวิธีการ
 อื่นใดหรือไม่ที่จะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามวิธีการที่เขาต้องการ นี่เป็นสิ่งที่นักการศึกษา
 ผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายควรตระหนักว่า จริงๆ แล้วเป็นเพราะเป็นความล้มเหลวของนักเรียน หรือเป็น
 เพราะความล้มเหลวที่แสดงถึงความไม่พยายามอย่างเต็มที่ของผู้สอน ซึ่งสำนักงานส่งเสริมสังคม
 แห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) (2555) ได้กล่าวถึงผลการวิจัยของสำนักงานการวิจัยด้าน
 เศรษฐกิจแห่งชาติ ประเทศสหรัฐอเมริกา เรื่อง ผลกระทบระยะยาวของบุคลากรครู อาจารย์:
 การศึกษามูลค่าเพิ่มทางวิชาการของวิชาชีพครูต่ออนาคตของนักเรียนเมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ ซึ่งบ่งชี้ว่า

ความรู้ความสามารถทางวิชาการของครู บุคลากร อาจารย์ผู้สอน มีความสำคัญต่อความสำเร็จในการเรียนและแนวโน้มในการประกอบอาชีพของลูกศิษย์ และการพิจารณาไปยัง 3 ประเด็นหลักคือ ตัวนักเรียน หลักสูตร และความสอดคล้องกันระหว่างหลักสูตรและความต้องการของนักเรียนตามสภาพบุคคล (Anthony et al., 2010) จึงได้มีการคิดหาวิธีการช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่ประสบผลสำเร็จโดยมุ่งการปรับหลักสูตร วิธีสอน การประเมินความก้าวหน้าให้สอดคล้องกับความต้องการที่จำเป็นของนักเรียน

แนวคิดของการตอบสนองต่อการช่วยเหลือ (Response To Intervention: RTI) เป็นวิธีการที่นำมาใช้ในโรงเรียนในหลายรัฐของประเทศสหรัฐอเมริกา นำมาใช้อย่างเป็นระบบก่อนที่จะนักเรียนจะถูกกระบุหรือส่งต่อเพื่อรับการจัดการศึกษาพิเศษ (Special Education) และการจัดทำโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualize Education Program: IEP) เพื่อช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้านการอ่าน เขียน คิดคำนวณ หรือนักเรียนที่มีความยากลำบากในการเรียนรู้และเสี่ยงต่อความไม่ประสบความสำเร็จ เป็นวิธีช่วยป้องกันความล้มเหลวในการเรียนของนักเรียนด้วยการช่วยเหลือนักเรียนในระยะแรกเริ่ม หรือเมื่อนักเรียนเริ่มเข้าสู่ระบบโรงเรียน ด้วยการคัดกรองและทดสอบความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อหาจุดที่นักเรียนมีความยากลำบาก แล้วใช้วิธีสอนที่สอดคล้องและได้รับการพิสูจน์มาแล้วว่าใช้ได้ผลกับความยากลำบากนั้นกับนักเรียนอย่างต่อเนื่อง จะทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้น ลดความเสี่ยงต่อความยุ่งยากในการเรียนรู้ด้านการอ่าน การเขียนและการคิดคำนวณ ลดจำนวนนักเรียนที่จะล้มเหลวในการเรียนรู้ นอกจากนี้ระบบ RTI ยังช่วยคัดกรองนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (Learning Disabilities) เพื่อเข้าสู่กระบวนการศึกษาพิเศษต่อไป และเป็นกระบวนการที่มีความเชื่อถือสูงสำหรับคัดกรองว่านักเรียนผู้นั้นมีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (อัญชลี สารัตนะ, 2556 อ้างถึงใน Wikipedia, n.d.)

เพราะฉะนั้น RTI จึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับนักเรียนที่มีความยากลำบากในการเรียนรู้ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้โดยเป็นการคัดกรอง การใช้ระบบการสอน เพื่อการวินิจฉัย เมื่อเวลาผ่านไปก็สามารถบอกได้ว่า นักเรียนคนใดมีปัญหาการอ่านการเขียนแบบชั่วคราวถาวร รุนแรง ปานกลาง หรือไม่รุนแรง เป็นการให้ความช่วยเหลือในระยะแรกเริ่มที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ (ผดุง อารยะวิญญู, ม.ป.ป.) และหากพิจารณาในแง่ของการจัดการศึกษาพิเศษแล้ว Allington (2012) และ Hoover (2011) กล่าวว่า การนำแนวคิดนี้มาใช้เพื่อมุ่งลดจำนวนนักเรียนที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นผู้ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้โดยเฉพาะในด้านการอ่านเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในการประเมินผลทางการศึกษาพิเศษ ที่เดิมใช้การพิจารณาความแตกต่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและระดับสติปัญญา โดยให้ความสำคัญใน 3 ประเด็นหลักคือ 1) การพิจารณาใช้ข้อเท็จจริงหรือหลักฐานต่างๆ มาประกอบการตัดสินใจในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน

ปกติ 2) การติดตามความก้าวหน้าจากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น 3) การสร้างความมั่นใจและความถูกต้องของขั้นตอนการประเมิน (Hoover, 2011) ในขณะเดียวกันแนวคิดนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงความอ่อนด้อยของหลักสูตรมากกว่าการไม่มีความสามารถของนักเรียน (Spinelli, 2011) และการทำงานร่วมกันเป็นทีมจะช่วยให้เกิดความร่วมมือทางด้านการคิด เวลา ทรัพยากร ทีมงาน (Reutzel & Cooter, 2011; Dorn & Soffos, 2012) รวมถึงทักษะในการทำงานร่วมกันการสื่อสาร การติดตามความก้าวหน้า และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของทีม (Hoover, 2011)

ผู้วิจัยจึงมีความต้องการและเห็นความจำเป็นในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาความสามารถของนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงด้านการอ่าน โดยใช้แนวคิดของ RTI มาพัฒนาเป็นระบบสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เป็นวัยแรกเริ่มของการเรียนรู้ในระบบการศึกษา และผ่านกระบวนการเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้มาแล้วในระดับปฐมวัย ป้องกันและแก้ปัญหาด้านการอ่านและช่วยเหลือนักเรียนก่อนเข้าสู่ระบบการจัดการศึกษาพิเศษ นำไปสู่การประเมิน เพื่อตัดสินใจเป็นผู้ที่มีความบกพร่องด้านการอ่านที่แท้จริงหรือไม่ หรือเป็นแค่เพียงภาวะความยุ่งยากหรือเรียนหนังสือได้ช้าที่สามารถป้องกันแก้ไขระดับความรุนแรง และพัฒนาความสามารถได้โดยการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม รวมทั้งทัศนคติเชิงบวกของผู้ที่แวดล้อมที่จะช่วยสร้างวิกฤติให้เป็นโอกาสทำให้นักเรียนเหล่านั้นรอดพ้นวิกฤติปัญหา ดังกล่าว และสามารถดำเนินชีวิตและสร้างสรรค์สังคมได้อย่างมีคุณภาพ

2. คำถามการวิจัย

2.1 กระบวนการพัฒนาความสามารถของนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงด้านการอ่านตามแนวคิดการตอบสนองต่อการช่วยเหลือ มีลักษณะอย่างไร

2.2 ประสิทธิภาพของกระบวนการพัฒนาความสามารถของนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงด้านการอ่าน ตามแนวคิดการตอบสนองต่อการช่วยเหลือ เป็นอย่างไร

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อพัฒนากระบวนการของแนวคิดการตอบสนองต่อการช่วยเหลือ ที่มีต่อการพัฒนาความสามารถของนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงด้านการอ่าน

3.2 เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของกระบวนการตอบสนองต่อการช่วยเหลือที่มีต่อการพัฒนาความสามารถของนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงด้านการอ่าน

4. สมมุติฐานของการวิจัย

นักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงด้านการอ่านมีความสามารถทางการอ่านสูงขึ้น เมื่อผ่านกระบวนการช่วยเหลือตามแนวทางการตอบสนองต่อการช่วยเหลือ

5. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยกระบวนการพัฒนาความสามารถของนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงด้านการอ่านตามแนวทางการตอบสนองต่อการช่วยเหลือ เป็นการวิจัยที่มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

5.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ศึกษา ได้แก่ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

5.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่

5.2.1 เนื้อหาจากหนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ชุติภาษา เพื่อชีวิต ภาษาพาที กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์ตามมาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

5.2.2 บัญชีคำพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 แนวทางการตอบสนองต่อการช่วยเหลือ หมายถึง กระบวนการให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงด้านการอ่านที่ประกอบด้วย 1) การคัดกรองนักเรียนอย่างทั่วถึง 2) การจัดการเรียนรู้ 3) การประเมินติดตามความก้าวหน้า

6.2 นักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงด้านการอ่าน หมายถึง นักเรียนที่มีคะแนนการประเมินติดตามความก้าวหน้าด้านการอ่านต่ำกว่าร้อยละ 60 ในระยะที่ 1 (Tier 1) และระยะที่ 2 (Tier 2)

6.3 ประสิทธิภาพของกระบวนการพัฒนาความสามารถของนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงด้านการอ่าน ตามแนวทางการตอบสนองต่อการช่วยเหลือ หมายถึง

6.3.1 ความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนที่ผ่านกระบวนการช่วยเหลือตามแนวทางการตอบสนองต่อการช่วยเหลือ ซึ่งวัดได้จากผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60

6.3.2 ความพึงพอใจของครูผู้ช่วยวิจัย ผู้ปกครองนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อกระบวนการพัฒนาความสามารถของนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงด้านการอ่านตามแนวทางการตอบสนองต่อการช่วยเหลือ

6.3.3 จำนวนนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงด้านการอ่านลดลง

6.4 ความสามารถในการอ่าน หมายถึง การอ่านออกเสียงได้ถูกต้องตามอักขรวิธีของการอ่าน

6.5 แบบคัดกรองนักเรียนอย่างทั่วถึง หมายถึง แบบทดสอบการอ่านคำ ข้อความ หรือประโยค ที่ใช้ดำเนินการคัดกรองนักเรียน และใช้ในการทดสอบประสิทธิผลความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนเมื่อสิ้นสุดกระบวนการพัฒนาความสามารถของนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงด้านการอ่าน ตามแนวทางการตอบสนองต่อการช่วยเหลือ

6.6 แบบประเมินติดตามความก้าวหน้าด้านการอ่าน หมายถึง แบบทดสอบการอ่านออกเสียงคำ ข้อความ หรือประโยค ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้ในระหว่างดำเนินการกระบวนการพัฒนาความสามารถของนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงด้านการอ่าน ตามแนวทางการตอบสนองต่อการช่วยเหลือ

6.7 ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับของความรู้สึกของครูผู้ช่วยวิจัย ผู้ปกครองนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ในการยอมรับประสิทธิผลของกระบวนการพัฒนาความสามารถของนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงด้านการอ่าน ตามแนวทางการตอบสนองต่อการช่วยเหลือ

6.8 แผนการจัดการเรียนรู้หลัก หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ที่ใช้สำหรับนักเรียนทุกคนตลอดการดำเนินการกระบวนการพัฒนาความสามารถของนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงด้านการอ่าน ตามแนวทางการตอบสนองต่อการช่วยเหลือ

6.9 แผนการจัดการเรียนรู้เสริม หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามเอกสารชุดแนวทางพัฒนาการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ใช้สำหรับจัดการเรียนรู้เพิ่มเติมให้แก่ นักเรียนที่อยู่ในระยะที่ 2 (Tier 2)

6.10 แผนการจัดการเรียนรู้รายบุคคล หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยปรับจากเอกสารชุดแนวทางพัฒนาการเรียนรู้สำหรับนักเรียน ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ใช้สำหรับจัดการเรียนรู้เพิ่มเติมให้แก่ นักเรียนที่อยู่ในระยะที่ 3 (Tier 3)

6.11 แม่บทการสอนอ่าน หมายถึง ขั้นตอนการสอนอ่านที่พัฒนาโดยบัณฑิตฤกษ์วัน ประกอบด้วย 5 ขั้น ดังนี้

6.11.1 ขั้นสอนให้อ่านได้โดยการจำเป็นคำเป็นประโยค

6.11.2 ขั้นอภิปรายสรุปจากเรื่องที่อ่าน

6.11.3 ขั้นขยายประสบการณ์ในการอ่าน

6.11.4 ขั้นจัดกิจกรรมหลากหลาย

6.11.5 ขั้นการประเมิน ทบทวน และซ่อมเสริม

7. ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

7.1 สร้างความตระหนักและความเข้าใจในแนวทางของการพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน หรือมีความยุ่งยากที่จะเรียนรู้การอ่านในระยะแรกเริ่มของวัยเรียน

7.2 ตระหนักถึงความจำเป็นและให้ความสำคัญในการพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนที่ครอบคลุมคุณภาพของนักเรียน คุณภาพของครูในการจัดการเรียนรู้ หลักสูตรและหรือวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับการสนับสนุน และนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียน

7.3 เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาหลักสูตรอบรมครูเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถของนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงด้านการอ่าน ตามแนวคิดต่อการตอบสนองต่อการช่วยเหลือ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5